

Miljöinspektör
Lilian Flygare Ivarsson
lilian.flygare-ivarsson@trelleborg.se
0410-73 32 48

Samhällsbyggnadsnämnden

Rapportering år 2023 av "Handlingsplan för att minska spridningen av mikroplaster och annat mikrokröp i Trelleborgs kommun - Projekt mikroplaster"

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden beslutar att:

- anta rapporten
- sända rapporten till Kommunfullmäktige i Trelleborgs kommun, som redovisning/rapportering av förvaltningarnas och kommunala bolagens arbete år 2023 med "Handlingsplan för att minska spridningen av mikroplaster och annat mikrokröp i Trelleborgs kommun - Projekt mikroplaster".

Ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden tog år 2018–2019 fram "Handlingsplan för att minska spridningen av mikroplaster och annat mikrokröp i Trelleborgs kommun - Projekt mikroplaster", Handlingsplanen remitterades två gånger till samtliga förvaltningar och kommunala bolag, antogs av Samhällsbyggnadsnämnden 2019, sändes till Kommunfullmäktige, som antog den i september 2019.

Kommunfullmäktige beslutade följande:

- Att anta handlingsplanen
- Att budget för genomförande hanteras i budgetberedningen årligen, samt
- Att Samhällsbyggnadsnämnden får i uppdrag att följa upp handlingsplanen och årligen rapportera arbetet till Kommunfullmäktige i samband med redovisningen.

Mikroplast är ett samlingsnamn för små plastfragment från storleken 1 nanometer till 5 millimeter. Makroplast är plastbitar större än 25 millimeter. Mikroplaster bildas oavsiktligt när plastföremål slits sönder till mindre bitar eller plastmaterial slängs i naturen, så att plasten bryts ner till mindre och mindre bitar. Mikroplaster påträffas i världshaven och i sötvattensystemen, och kan transporteras långt med vind och vattenströmmar, till platser där de primärt inte har sitt ursprung. Det finns många möjliga risker med plast. Djur kan trassla in sig i eller äta makro- och

mikroplaster. Intag kan orsaka kvävning, drunkning, inflammationer eller till och med svält. Mikroplaster intas lätt av många organismer och förs därigenom upp i näringskedjan. Intag och ackumulering av makro- och mikroplaster har påvisats för ett brett spektrum av filterorganismer (ex. musslor), ryggradslösa djur (ex. bläckfiskar), fiskar, däggdjur och fåglar. Spridningen av mikroplaster når även människan.

Handlingsplanen delas in i följande delprojekt.

1. Rening av dagvattenutsläpp
2. Konstgräsplaner
3. Gummibaserade fallskyddsytor och multiplaner
4. Industriell produktion och hantering av primärplast
5. Tvätt av syntetfibrer
6. Båtbottenfärger
7. Nedskräpning
8. Upphandling i Trelleborgs kommun
9. Avloppsreningsverkens roll avseende utsläpp av mikroplaster och läkemedelsrester i utgående vatten och slam
10. Rening av havet utanför Trelleborgs kommuns kust
11. Information

Handlingsplanen ingår som ett av åtgärdsförslagen i mål 8 i Miljömålsprogram 2021–2030, som handlingsplanens styrdokument. Denna skrivelse är en uppföljning av handlingsplanen för fjärde året i rad och en redovisning av arbetet under år 2023 till Kommunfullmäktige inför Kommunfullmäktiges årsredovisning. Miljöavdelningen sammanfattar här förvaltningarnas och bolagens redovisningar till Samhällsbyggnadsnämnden och Kommunfullmäktige.

Sammanfattning av förvaltningarnas och bolagens arbete med handlingsplanen

Samhällsbyggnadsförvaltningens Miljöavdelning samordnar handlingsplanen

Samhällsbyggnadsförvaltningens Miljöavdelning

Miljöavdelningen höll in de berörda förvaltningarna och kommunala bolagen till ett möte, vars syfte var att förvaltningarna och bolagen skulle informera om vad man har arbetat med i projektet under hösten 2022 och under 2023, vad man planerar arbeta med i framtiden, samt att förbereda sig inför årets rapportering till Samhällsbyggnadsnämnden och Kommunfullmäktige. Miljöavdelningen har även haft separata möten med Kultur- och fritidsförvaltningen angående konstgräsplanerna, Kommunledningsförvaltningens Kommunikationsenhet angående information på hemsidan samt Tekniska Serviceförvaltningen, avdelning Trelleborg Kretslopp och vatten, angående den nybildade Dagvattengruppen.

De förvaltningar och bolag som lämnat med redovisningar är

- Tekniska Serviceförvaltningens avdelningar Stadsmiljöavdelningen (enheterna Park och Natur, Småbåtshamnar), Trelleborg Kretslopp och vatten, Intern service-avdelningen och Fastighetsavdelningen.
- Kultur- och fritidsförvaltningen,
- Bildningsförvaltningen,
- Kommunledningsförvaltningens Kommunikationsenhet och Upphandlingsenhet,
- AB TrelleborgsHem och
- Trelleborgs Hamn AB

Fullständiga texter från redovisningarna finns i Bilagor 1 och 2. Fullständig text från junimötet ” Sammanfattning av Teams-mötet 2023-06-14 om Handlingsplan Mikroplaster” finns i Bilaga 3. Uppdaterad ansvarsfördelning finns i Bilaga 4. Handlingsplanen finns i Bilaga 5.

Miljöavdelningen sammanfattar här redovisningarna från de berörda förvaltningarna och kommunala bolagen, vad de har utfört och planerar att utföra inom varje delprojekt.

Förvaltningarnas och kommunala bolagens redovisningar angående handlingsplanens delprojekt

Delprojekt 1. Rening av dagvattenutsläpp

Vägrafiken i form av väg- och däckslitage är den största källan till utsläpp av mikroplast i Sverige. Dagvatten avleds oftast orenat från hårdgjorda ytor som vägar, parkeringar mm till vattendrag och dagvattenledningar som mynnar i havet.

Tekniska Serviceförvaltningens Stadsmiljöavdelning (enheter Gata, Park och Natur, Trafik) samt Trelleborg Kretslopp och vatten delat ansvar för Delprojekt 1. Rening av dagvattenutsläpp.

Tekniska Serviceförvaltningen, Stadsmiljöavdelningen

Stadsmiljöavdelningen redovisar att man tömmer dagvattenbrunnar vartannat år.

Tekniska Serviceförvaltningen, avdelningen Trelleborg Kretslopp och vatten samt Fastighetsavdelningen

Kretslopp och vatten utför omvärldsbevakning via tidskrifter och rapporter. Kretslopp och vatten samordnar alla som arbetar med mikroplast inom förvaltningen och fördelar omvärldsbevakningen på de olika verksamheterna. Under 2023 skapades en projektgrupp för dagvatten på Tekniska serviceförvaltningen, där mikroplast ingår i dagvattenkvaliteten. Dagvattengruppen noterade ett behov av att kartlägga alla dagvattenbrunnar som är direkt anslutna till områden som producerar mikroplaster, t.ex. lekplatser och fotbollsarenor. Målet är att i GIS markera alla dagvattenbrunnar som mottar mikroplaster, att tömma och undersöka slammets innehåll i dagvattenbrunnar samt att vidta särskilda åtgärder där det behövs i ett senare skede.

Delprojekt 2. Konstgräsplaner

Granulat sprids från konstgräsplanen via vind, snöplogning, spelarnas skor och kläder till omklädningsrum och spelarnas hem samt till dagvatten.

Cirka 1–2 ton gummigranulat per år och plan kan spridas till miljön. Det kan behöva installeras avskiljare i dagvattenbrunnarna nära konstgräsplanen, en sarg strax utanför planen, samt obligatorisk borstning av skor i borstautomat.

Försäljning av gummigranulat blir förbjuden år 2031 i hela EU.

Kultur- och fritidsförvaltningen, Tekniska Serviceförvaltningens, Stadsmiljöavdelning, (Gata), Trelleborg Kretslopp och vatten och Intern Serviceavdelning samt Bildningsförvaltningen, har delat ansvar för Delprojekt 2. Konstgräsplaner.

Samhällsbyggnadsförvaltningens Miljöavdelning

Miljöavdelningen förelade hösten 2019 Kultur- och fritidsnämnden att inkomma med förslag på åtgärder för att minska spridningen av granulat från kommunens fem konstgräsplaner. Miljöavdelningen har sedan dess haft kontakt med Kultur- och fritidsförvaltningen angående utförda åtgärder, såsom skoborstlådor, skyltning, och sopning på samtliga konstgräsplaner samt installation och skötsel av en fälla i dagvattenbrunn vid Västervångskolan.

Kultur- och fritidsförvaltningen

Kultur- och fritidsförvaltningen har sedan förra rapporten upphandlat ett utbyte av Köpingskolans konstgräsplan. I upphandlingen ingår uppbyggnad av en mur runt delar av planen samt placering av fällor i dagvattenbrunnar, för att förhindra att granulat kommer utanför anläggningen. I utbytet 2023 kommer det befintliga gummigranulat som finns på planen att återanvändas på den nya. Kultur- och fritidsförvaltningens fortsätter de kommande åren med arbetet att byta ut konstgräsplaner när de uppnått sin tekniska livslängd och fortsättningsvis ha med åtgärder såsom sarger, murar och fällor. Kultur- och fritidsförvaltningen har försökt använda naturgräs med Biokol, men detta projekt slog inte väl ut.

Tekniska Serviceförvaltningen, Fastighetsavdelningen

Fastighetsavdelningen har deltagit i samverkansmöte för att diskutera olika lösningar och ersättningsmöjligheter till de ytor och olika former av konstgräs som idag finns i kommunen, samt diskuterat dessa med Kultur- och fritidsförvaltningen.

Bildningsförvaltningen

Bildningsförvaltningens har meddelat att elever följer rutinerna för rengöring av skorna med hjälp av skoborstarlådorna efter att de använt konstgräsplanerna.

Delprojekt 3. Gummibaserade fallskyddsytor och multiplaner

Granulaten i fallskyddsytor och multiplaner är sammanbundna med polyuretan och bildar en sammanhängande yta. I kommunen förekommer dessa ytor på lekplatser och skolgårdar. När barnen leker eller sportar slits ytan och frigör plastpartiklar som via dagvattenssystemet kan föras ut till havet. Vid nyanläggning och underhållsåtgärder av lekplatser och multiplaner bör andra alternativ än gummiytor övervägas, exempelvis grus eller annat material. Dock måste tillgängligheten för personer med rörelsehinder beaktas.

Tekniska Serviceförvaltningens Stadsmiljöavdelning, Fastighetsavdelning samt Trelleborg Kretslopp och vatten, Bildningsförvaltningen, samt AB TrelleborgsHem delar ansvar för Delprojekt 3. Gummibaserade fallskyddsytor och multiplaner.

Samhällsbyggnadsförvaltningens Miljöavdelning

Miljöavdelningen utförde hösten 2019 inspektioner på kommunens lekplatser och förelade Tekniska Servicenämndens dåvarande Parkavdelning att inkomma med förslag till åtgärder. Miljöavdelningen har 2023 vid tillsyn enligt miljöbalken av fastighetsägare ställt frågan om det finns lekplatser med gummibaserade fallytor på fastigheterna och hur de sköts.

Tekniska Serviceförvaltningen, Stadsmiljöavdelningen

Stadsmiljöavdelningen uppger att det finns 12 lekplatser med gummiasfalt i kommunen. Ny lekplatsplan och teknisk handbok ska tas fram där det ska regleras att gummiasfalt endast får användas där det är nödvändigt för att göra en specifik lekplatsutrustningen tillgänglig. På en av lekplatserna finns en uppsamlingsbrunn som samlar upp plastpartiklar, kontrolleras och töms. Rengöring av gummiasfaltstygter utförs av Sandmaster, som samlar upp rengöringsvattnet vid tvätt.

Tekniska Serviceförvaltningen, Trelleborg Kretslopp och vatten

Trelleborg Kretslopp och vatten, Fastighets- och Stadsmiljöavdelningarna samt Kultur- och fritidsförvaltningen håller på att inventera alla sina ytor i ett gemensamt dokument som kommer läggas in i GIS.

Bildningsförvaltningen

Bildningsförvaltningen anger att vid nyanläggning och underhållsåtgärder av lekplatser och multiplaner bör andra alternativ än gummiytor övervägas, exempelvis grus eller annat material. Grus på skolgårdar skapar dock ett stort merarbete i form av städning utomhus och lokalvård inomhus samt att tillgängligheten minskar.

AB TrelleborgsHem

AB TrelleborgsHem uppger att ytor av gummiasfalt eller andra ytbeläggningar som kan medföra krav på särskild partikelfiltrering i dagvattenbrunnar är borttagna från deras PTS (Projekt Teknisk Standard). Man använder alternativ till gummiytor vid nyanläggning och underhållsåtgärder av lekplatser och multiplaner, exempelvis används idag bark på utegymmet Akka/Malörten.

Delprojekt 4. Industriell produktion och hantering av primärplast

Industriell plastproduktion kan resultera i okontrollerade utsläpp av mikroplast, genom materialförluster vid tillverkning eller användning av plastpellets, eller mekanisk bearbetning av plast.

Samhällsbyggnadsförvaltningens miljöavdelning har ansvaret för tillsyn enligt miljöbalken avseende Delprojekt 4. Industriell produktion och hantering av primärplast.

Samhällsbyggnadsförvaltningens Miljöavdelning

Miljöavdelningen har under hösten 2023 utfört uppföljande tillsyn på 6 plastföretag enligt Delprojekt 4. Industriell produktion och hantering av primärplast. Vid besöken efterfrågades hur företagen förhindrar att plast tillförs till spillvatten, dagvatten och luft, samt påpekades vikten av återvinning av plastspån och plastavfall på dessa industrier.

Delprojekt 5. Tvätt av syntetfibrer

Syntetiska fibrer, såsom fleece, akryltextil och goretex som innehåller mikroplastpartiklar når efter tvätt avloppsreningsverken och skiljs av i rensat och slammet.

Tekniska Serviceförvaltningens avdelning Trelleborg Kretslopp och vatten och Intern Serviceavdelning, samt Samhällsbyggnadsförvaltningen Miljöavdelning har delat ansvar för Delprojekt 5. Tvätt av syntetfibrer.

Samhällsbyggnadsförvaltningens Miljöavdelning

Miljöavdelningen utförde under hösten 2022 och våren 2023 uppföljande tillsyn enligt miljöbalken på 3 tvätterier tillsammans med Trelleborg Kretslopp och vatten. Vid tillsynen påtalades vikten av att installera ”luddlådor” som samlar upp små fibrer och att köpa in tvättmaskiner med filter. Under 2023 utförde Miljöavdelningen tillsyn enligt miljöbalken hos fastighetsägare samt lokaler för vård och omsorg, då man frågade om luddlådor eller nät finns kopplade efter tvättmaskinerna, vilket en del har.

Tekniska Serviceförvaltningen, Intern Service

Intern Serviceavdelningens Lokalvårdsenhet har under 2023 arbetat med att försöka minska användningen av kemikalier genom att dosera rätt och dela ut doseringsmått till alla enheter. Diskussionerna har avstannat kring hur man skulle kunna hantera all tvätt i gemensam lokal, men man har inte hittat någon ledig lokal.

AB TrelleborgsHem

AB TrelleborgsHem anger att man ska upphandla ökad andel arbetskläder som inte innehåller mikroplaster. Man diskuterar med ett företag som tillhandahåller Mimbox, en tilläggsmaskin som sparar vatten, fångar upp mikroplaster, och som går att använda till vilken tvättmaskin som helst. Mimboxen filtrerar allt vatten genom ett pappersfilter som samlar upp mikroplasterna från vattnet. Det går även att spara energi genom att återanvända det renade varmvattnet.

Delprojekt 6. Båtbottenfärger

Båtbottenfärger bildar mikroplastpartiklar när ytan på båten slits eller när båten tvättas, skrapas, slipas och bottenmålas. Mikroplastpartiklarna hamnar med stor sannolikhet i hav och sjöar,

Samhällsbyggnadsförvaltningens Miljöavdelning

Miljöavdelningen har 2023 utfört tillsyn enligt miljöbalken tillsammans med Trelleborg Kretslopp och vatten på företaget Boatconsult Cardell AB, som spolar av och förvarar 10 % av fritidsbåtarna. Trelleborg Kretslopp och vatten ska begära

in uppgifter om kvaliteten på utgående spillvatten från företaget. Företaget har båtbottentvätt inomhus i Limhamn.

Miljöavdelningen har 2023 utfört tillsyn på Gislövs, Skåre respektive Smyge småbåtshamnar. Vid tillsynen diskuterades vilka åtgärder som vidtagits för att minska mikroplaster. Upphandling av Sea Bins, som används för att samla in plast och skräp i hamnbassänger, bedömdes inte som ekonomiskt försvarbart. Däremot sker spolning, målning och slipning på uppställningsplatserna med markdukar som underlag, som samlar upp målarfärg eller slipdamm, och lämnas vidare till Sysav. I Smyge Småbåtshamn erbjuder Linds båtbyggeri båtbotstensanering och målning. För Gislövs Småbåtshamn uppmanades Stadsmiljöavdelningen att beräkna kostnad för spolplatta eller annan utrustning. Man vill bygga en spolningsanläggning, men det är stort, tids- och kostnadskrävande projekt.

Tekniska Serviceförvaltningen, Stadsmiljöavdelningen

Stadsmiljöavdelningen anger att anläggning med spolplatta i Gislövs Hamn har utretts men blir dyrt och prioriteras inte i nuläget. Andra lösningar med spolplats med markmaterial som filtrerar och renar vattnet ska undersökas.

Föreskriften antagen 2020 av AB Visit Trelleborg, som beskriver att markduk ska användas vid slipning av skrov har fått bra efterlevnad. Småbåtshamnarna, speciellt Smygehamn har utökad personal och nergrävd återvinningsstation (ÅVS).

Vid utökad muddring vid Skåre omhändertogs 15 000 ton sediment, som innehöll kadmium och tributyltenn. En Sea Bin ska köpas in för att prova hur bra de fungerar, även om de inte anses ekonomiskt försvarbara på grund av de kräver daglig tömning och flera tunnor per hamn.

Tekniska Serviceförvaltningen, Trelleborg Kretslopp och vatten

Kretslopp och vatten och Stadsmiljöavdelningen tittar på flera olika lösningar för mobila båttvättar, det skulle vara ett bra förslag för kommunen som har flera småbåtshamnar.

Delprojekt 7. Nedskräpning

Plast är den vanligaste skräptypen i världshaven, globalt till följd av bristande avfallshantering. Cirka 80 % av allt marint skräp kommer ursprungligen från land. Plasten bryts så småningom ned till mikroplast, vilket kan ta flera hundra år. Många av de små plastbitarna kan härledas till konsumtionsvaror som förpackningar som lock, påsar, snabbmatsförpackningar, godispapper och fimpar.

Tekniska Serviceförvaltningens Stadsmiljöavdelning (Gata, Park, Natur) och Trelleborg Kretslopp och vatten samt Bildningsförvaltningen har delat ansvar för Delprojekt 7. Nedskräpning.

Samhällsbyggnadsförvaltningens Miljöavdelning och Planavdelning

Samhällsbyggnadsförvaltningen påbörjade 2021 projektet "Fimpfritt Trelleborg" inom Delprojekt 7. Nedskräpning tillsammans med Tekniska Serviceförvaltningens Trelleborg Kretslopp och vatten samt Stadsmiljöavdelning, Bildningsförvaltningen, Kommunledningsförvaltningens Kommunikationsenhet, ANDTS-samordnaren på Kultur- och fritidsförvaltningen samt Citysamverkan Trelleborg. Fokus ligger på att fimpar transporteras via dagvattenledningar och diken till havet och vattendrag

och stör djurlivet där. För att minska nedskräpningen av fimpar satte Stadsmiljöavdelningen upp 30 askkoppar dekorerade med haiku-dikter och illustrationer i Trelleborgs Centrum under 2022. Under 2023 har ytterligare 30 askkoppar placerats i kommunen. På Trelleborgs hemsida finns texten "Visionen om ett Fimpfritt Trelleborg".

Miljöavdelningen deltar också i arbetet med Kretsloppsplan 2021–2030, rapportering sker årligen avseende indikatorer. Miljöavdelningen deltar i möten med Trelleborg Kretslopp och vatten om ändringen i avfallsförordningen avseende källsortering i 8 fraktioner hos fastighetsägarna.

Enligt Håll Sveriges Rents (HSR) hemsida deltog år 2023 totalt 3764 personer från skolor och förskolor, frivilligorganisationer mm i Trelleborgs kommun på Skräpplockardagarna. Totalt i Sverige deltog ca 700 000 personer från 181 kommuner.

Tekniska Serviceförvaltningen, Stadsmiljöavdelningen

Stadsmiljöavdelningen uppger att man har driftspersonal som plockar skräp och städar varje dag året om. Gatorna sopas med sopmaskin regelbundet.

Städning har skett vid Flaningens och Beddinges kuststräcka och städning av Albäck och Dalabadet är prioriterat. Tekniska Serviceförvaltningen är medlem i Städa Sverige, och i år har simföreningar samlat skräp på stränderna.

Fler komprimerande papperskorgar kan komma att köpas in. Vid byte av sopkärl ersätts de med ny modell med lock, som minskar nedskräpning orsakad av fågel- eller skadedjur. Sopkärl för sopsortering på allmän platsmark ska tas fram och ska placeras ut på utvalda platser inom kommunen där många människor rör sig, t.ex. torg, parker och hamnar m.m.

Stadsmiljöavdelningen har under året utfört skräpmätning enligt HSR:s metod där resultatet användes som en indikator i den gemensamma Kretsloppsplanen. Fimpar var mest förekomna skräpet i Trelleborg.

Stadsmiljöavdelningen meddelar också att man har satt upp ytterligare 30 askkoppar runt om i Trelleborg, nu finns det totalt 60 uppsatta. Projektet "Fimpfritt Trelleborg" är ett samarbete mellan tjänstepersoner från olika förvaltningar och gymnasieungdomar på Söderslättsgymnasiet. Gymnasieeleverna har tagit fram haiku-dikter som pryder askkopparna, se även Miljöavdelningen ovan.

Tekniska Serviceförvaltningen, Intern Service

Intern Serviceavdelningens Lokalvårdsenhet har börjat att källsortera plast från eget avfall samt återanvänder och källsorterar textila material såsom microdukar, moppar och annat textilt material. Man uppmanar nystartade verksamheter och befintliga kunder att köpa in källsorteringsskåp för att förenkla källsortering. Intern Service har anställt ungdomar, som dagligen plockat skräp under 6 veckor i somras i följande områden: Anderslöv, Skegrie, Smyge, City, Dalabadet, Sjöviksområdet och Albäckskogen.

Tekniska Serviceförvaltningen, Trelleborgs Kretslopp och vatten

Trelleborg Kretslopp och vatten noterar att nedskräpning är en stor spridare av sekundär mikroplast.

Kretslopp och vatten har en kampanj med bilder på Trelleborgs sopbilar. Bilderna återfinns i det offentliga rummet, och man hoppas på att effekterna av kampanjen blir en ökad sorteringsgrad i hushållen och på sikt minskad nedskräpning.

Bildningsförvaltningen

Bildningsförvaltningen uppger att Trelleborgs kommun deltar varje vår i Håll Sverige Rents aktion mot nedskräpning. Runt om i landet plockar förskolor, skolor, föreningar, företag och privatpersoner skräp för att visa att nedskräpning påverkar miljön och inte är tillåten. Bildningsförvaltningen har verkat för ytterligare insatser för att minska nedskräpningen i kommunen. Till exempel bör förskolor och skolor få organiserad källsortering av bland annat plast.

AB TrelleborgsHem

AB TrelleborgsHem kommer att se över fastighetsbeståndet gällande placeringen av papperskorgar och vid behov ställa ut fler, till exempel vid all nyproduktion, för att minimera nedskräpningen. Man ska börja med att använda papperskorgar med lock för att motverka att fåglar sprider skräp.

Trelleborgs Hamn AB

Trelleborgs Hamn AB uppger att man fortsätter med att fokusera på att minimera nedskräpning, bland annat genom att sopa hamnens ytor. Trelleborgs Hamn AB har installerat spillvattenrening för fartygens spillvatten, vilket kommer att fånga upp mikroplaster i viss omfattning.

Delprojekt 8. Upphandling i Trelleborgs kommun

Syntetiska fibrer såsom fleece, akryltextil och goretex samt kosmetiska och hygieniska produkter som innehåller mikroplastpartiklar är relativt små källor, men är viktiga att hantera. Vid upphandling av kosmetiska och hygieniska produkter ska ställas krav på att mikroplaster inte får förekomma. Man ska undvika upphandla engångsartiklar som plastskedar och engångsmuggar, och man ska ställa krav på minskad användning av förpackningsmaterial, små förpackningar och onödigt emballage. Speciellt i förskolor och skolor bör hänsyn tas vid upphandling av alltifrån byggmaterial vid ny anläggning och underhåll till inköp av leksaker.

Kommunledningsförvaltningens Upphandlingsenhet har delat ansvar tillsammans med samtliga förvaltningar och bolag för Delprojekt 8. Upphandling i Trelleborgs kommun.

Kommunledningsförvaltningens Upphandlingsenhet

Upphandlingsenheten meddelar att det är förvaltningarna och beställaren av själva upphandlingen som sätter miljökraven. Upphandlingsenheten kan inte sätta tvingande krav då det kan innebära en ökad kostnad för beställaren, som måste stå för detta. Upphandlingsenheten tycker att det som förvaltningarna själva har rapporterat in är jättebra och stöttar självklart dem när det lyfts på upphandlingsmöten.

Tekniska Serviceförvaltningen, Intern Service

Intern Service har ny upphandling på gång med rengöringsmedel med mera, och vill ställa krav på produkter efter gällande riktlinjer samt ta hjälp av Miljöavdelningen.

Bildningsförvaltningen

Bildningsförvaltningen anger att förskolor och skolor ska ta hänsyn vid upphandling av alltifrån byggmaterial vid ny anläggning och underhåll till inköp av leksaker för att inte utsätta barn och ungdomar för onödiga hälsorisker. I detta ingår även spridning av plast och plastavfall.

Bildningsförvaltningens Måltidsavdelning med tillagningskök och mottagningskök deltar i ett nätverk för att minska plaster, för att öka kompetensen och för att ta del av andra kommuners goda exempel. Engångsmaterial, främst i material som papper och trä, behövs dock t.ex. vid utflykter eller vid personalbrist i köken.

Bildningsförvaltningens lokalprogram anger att riktlinjerna i Naturskyddsföreningens "Operation Giftfri förskola för kommuner" ska vara vägledande vid val av material. Har separat diskinlämning med sopsortering och tydligt envägsflöde ut ur matsalen. Sopsortering med fraktioner minst motsvarande det som finns i hemmen önskas.

AB TrelleborgsHem:

AB TrelleborgsHem anger att man vid upphandling ska öka andelen arbetskläder som inte innehåller mikroplaster. Lekturstycke väljs i största möjliga mån gjorda av trä och andra mer hållbara material. Man har precis beställt fler papperskorgar som placeras i bostadskvarteren Sparven och Stuckatören.

Delprojekt 9. Avloppsreningsverkens roll avseende utsläpp av mikroplaster och läkemedelsrester i utgående vatten och slam

Mikroplast som når reningsverken i Trelleborg och Smygehamn kommer från olika källor, syntetfibrer som fleece och goretex, kosmetiska och hygieniska produkter innehållande mikroplastpartiklar, men även från vägslitage, däckslitage och konstgräs från områden med kombinerade avloppssystem. Avloppsreningsverken renar idag 95–100 % av mikroplastpartiklar större än 300 µm och 70–99 % av partiklar större än 20 µm, och det mesta av mikroplasten skiljs av i slammet. Mikroplasten i slammet kan bli ett problem för jordbruksmarken, där slammet används,

Tekniska Serviceförvaltningen, Trelleborg Kretslopp och vatten, ansvarar för Delprojekt 9. Avloppsreningsverkens roll avseende utsläpp av mikroplaster och läkemedelsrester i utgående vatten och slam. Länsstyrelsen Skåne är tillstånds- och tillsynsmyndighet för avloppsreningsverken i Trelleborgs kommun.

Tekniska Serviceförvaltningen, Trelleborg Kretslopp och vatten

Omvärldsbevakningen bedrivs av processingenjör som arbetar på reningsverket, främst via artiklar och rapporter från Svenskt Vatten. Hon kommer också att delta i "Beställargrupp för minskade utsläpp av läkemedelsrester, mikroplaster och andra föroreningar via avloppssystem".

Delprojekt 10. Rening av havet utanför Trelleborgs kommuns kust

I IVL:s undersökning av mikroplast i havet runt Skånes kust påvisades förekomst av mikrokräp Trelleborgs Hamn, både i storlekar mindre än 10 µm och större än 300 µm. Undersökningen visar att för vissa typer av mikrokräp i storlek mellan 10 och 300 µm har havet utanför Trelleborgs Hamn likartat höga halter som i Öresund. För att samla upp plast innan det når havet, skulle en s.k. havssoptunna "The Seabin" kunna användas, se vidare Handlingsplanen.

Trelleborgs Hamn AB har delat ansvar med Tekniska Serviceförvaltningens Stadsmiljöavdelning, Småbåtshamnar för Delprojekt 10. Rening av havet utanför Trelleborgs kommuns kust.

Trelleborgs Hamn AB (samma text som i Delprojekt 7. Nedskräpning)

Trelleborgs Hamn AB fortsätter med att fokusera på att minimera nedskräpning. Trelleborgs Hamn AB sopar hamnens ytor. Trelleborgs Hamn AB har installerat spillvattenrening för fartygens spillvatten, vilket kommer att fånga upp mikroplaster i viss omfattning.

Tekniska Serviceförvaltningen, Trelleborg Kretslopp och vatten

Kretslopp och vatten tittar tillsammans med Stadsmiljömiljöavdelningen på möjligheterna med Seabin eller att få testa dem gratis för att se om de fungerar bra. Ett samarbete med Trelleborgs hamn är nästa steg.

Delprojekt 11. Information

För att åstadkomma en minskning av spridningen av mikroplaster, är det ytterst väsentligt att information når till alla, till allmänheten. Informationskampanjer av olika slag till allmänheten i Trelleborgs kommun ska kunna minska tillförseln av mikroplaster till naturen, havet och sötvattnen.

Kommunledningsförvaltningens Kommunikationsenhet har delat ansvar med samtliga förvaltningar och bolag avseende Delprojekt 11. Information.

Kommunledningsförvaltningens Kommunikationsenhet

Kommunikationsenheten uppger att det faktiska arbetet som utförs inom de olika delprojekten är ofta väl värt att lyfta i Trelleborgs kommuns externa kommunikationskanaler. Få om några aktiviteter inom delprojekten har kommunicerats under 2023.

Kommunikationsenheten uppmanar därför samtliga medarbetare inom delprojekten att skicka information och idéer för kommunikation till info@trelleborg.se. Information som är av värde för kommuninvånarna kan publiceras på exempelvis [trelleborg.se](https://www.trelleborg.se) eller kommunens Facebook-konto. Det behöver framgå av underlaget som skickas in att informationen ingår som en del i "Handlingsplan mikroplaster". På så vis kan kommunikationsenheten se till att länka vidare till övrig aktuell information som redan finns på [trelleborg.se](https://www.trelleborg.se) om projektet och andra delar i projektet. Information om projekt finns på [trelleborg.se](https://www.trelleborg.se):

<https://www.trelleborg.se/bygga-bo-miljo/kemikalier/projekt-mikroplaster>.

Bildningsförvaltningen

Bildningsförvaltningen informerar om att miljövård är ett återkommande område inom den ordinarie undervisningen inom bildningsförvaltningens skolor.

Förvaltningens bedömning

Samhällsbyggnadsförvaltningen vill tacka alla deltagarna i förvaltningarna och kommunala bolagen så mycket för det utomordentliga arbete som ni gör och kommer att göra på att minska spridningen av mikroplaster och annat mikroskräp i Trelleborgs kommun! Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår att Samhällsbyggnadsnämnden antar rapporten och sänder den till Kommunfullmäktige för antagande.

Bilagor

Bilaga 1. Rapportering år 2023 av Handlingsplan Mikroplaster från Tekniska Serviceförvaltningens avdelningar för Stadsmiljö, Trelleborg Kretslopp och vatten, Fastighet samt Intern Service

Bilaga 2. Rapportering år 2023 av Handlingsplan Mikroplaster från Kultur- och fritidsförvaltningen, Bildningsförvaltningen, Kommunledningsförvaltningens Upphandlingsenhet och Kommunikationsenhet, AB Trelleborgs Hem samt Trelleborgs Hamn AB

Bilaga 3. Sammanfattning av Teams-mötet 2023-06-14 om Handlingsplan Mikroplaster

Bilaga 4. Ansvarsfördelning i Handlingsplan Mikroplaster 2023

Bilaga 5. Handlingsplan för att minska spridningen av mikroplaster och annat mikroskräp i Trelleborgs kommun - Projekt mikroplaster, 2019

Sofia Nordvall
Tf Miljöchef

Lilian Flygare Ivarsson
Miljöinspektör

Beslutet skickas till

Kommunfullmäktige i Trelleborgs kommun